

فی ۲۹ صفر سنه ۱۳۲۷ وفی ۹ مارت سنه ۱۳۲۵

جمعیت علمیہ اسلامیہ نك ناشر افكاريدر

صاحب امتیاز :

فاع مجیز درسعاملرندن

شهری احمد افندی

سر محرر :

فاع مجیز درسعاملرندن

مصطفی صبری

مندرجات

بر مطالعه مصطفی نقی	دین اسلامده هدف مناقشه اولان مسائلدن صورت. مصطفی صبری
ادبیات	قوانین اخلاق ابن الامین احمد توفیق
بر مکتوب خلیل ادیب	سیاست شرعیہ ابن حازم . فرید
ایران شاهنه حاجی شوکت	استبداد . دین حسین حازم
مشفرقه	قوصوده واقع فیروز بك جمعیتی رجب

نسخه سی ۵۰ پاره در

آبونه اجرتی (بوسته اجرتیه برابر)

عمالك اجنبیه ایچون :

۱۸ فرانق

» ۹,۵

ولایات ایچون :

۸۵ غروش

» ۴۵

استانبول ایچون :

برسته لك ۷۵ غروش

التی آبلنی ۴۰ »

درج ایدلمیان اوراق اعاده اولتماز

قارئلر مزه :

اکثر مقالاته ایات کریمه واحادیث نبویه درج ایدلمش بولندینی نظر اعتباره آلتنه رق رعایتسز لکده بولنلما می
رجا اولنور .

درسمادت

بکر افندی مطبعه سی — وزیرخان

حقیقتیه‌نك حصولی‌ده آنجق دیانتله قابلدر . هرخصو .
صده توفیق وهدایت ایسه حقدندر .

ابن الامین : احمد توفیق

سیاست شرعیه

۱۷

خطاء قتل — قتل تسبی — تسبیاً اتلافك معناسی — بو
یادیه‌کی احکام شرعیه وقانونیه — خطایك اقسای — تسبیاً
قتل ایله خطاء قتل حكمی — خطا عیارسه جاری قتل — کیجه این
برخانه به کیرمك حقدنده‌کی احکام قانونیه وشرعیه .

عثمانی جزا قانوننك ۱۸۲ نجی ماده‌سند «برکیمه
برشخصی خطاء اتلاف ایدر یاخود بغیر قصد تلف نفسه
سبب اولورسه ورئه مقتولك حقوق شرعیه‌سی بالحاکمه
استیفان اولوندون صکره اکر بو قتل کیفیتی دقتسز لکدن
الح «دیه‌لرک قتل خطادن بحث ایدیلور . فقط عبارۀ
قانونیه سنجدۀ اعمانه آله‌جق اولورسه کوریلورکه
قانون تسبیاً قتلیده . قتل خطایه الحاق ائمش وایکسینی برشی
ظن ائمشدر . چونکه قانون « خطاء اتلاف ایدر »
دیرکدنصکره بر افادۀ تردیدیه ایله « یاخود بغیر قصد
تلف نفسه سبب اولورسه » دیهرک تسبیاً قتلیده جمع
ایدیورمش و مذکور قتلار نظاماته رعایتسزلاک و یا عدم
دقت اثری اوله‌رق وقوع بولدینی ثابت اولدیفنده‌جیجه
درجه‌سند یعنی آلتی ایدن ایکی سنه به قدر بر حبس
جزاسی ویرمشدر . قانون جزایه شرح یازان معلمین
حقوقدن بعضیلری براده دخی برکریوۀ غلله‌صایدورلر .
چونکه بونلر دیبورلرک . « تلف نفسه سبب اولمق
مستله‌سیله خطاء قتل تمیق ایدیه‌جک اولورسه ایکیسی
برشدر ؟! » واقعا هرایکسنك نتیجه‌سی بر آدمك اتلافی
تضییعی ایسه‌ده قتل خطا فعل قتله نظراً قصد واختیاره
مقرون مقتوله نظراً قصد واختیاره مقرون دکلدلر .

دیانت جلیله اسلامی‌ده مکارم اخلاق وعلوم و معارف
اساس اتخاذا بیورلمشدر .

ایشته بواساس مئینه ابتداء علمای اسلامی جانبندن
هر وایده وجوده کتیریلان مصنفات ومدونات عالم
عرفانده حقیقه بادی مباهاتدر . نه‌جاردکه جهات علمیه
تعلمیه مساع ویریلرک فساد اخلاق ظهور وشیوعندن
بری معالی دینیه وقومیه‌مز انکارونارقه یوللرددر قتلار
ایدلمکه باشلاندى .

اصل صدد بحث اخلاق نامنه موضوع ومدون
قوانینك لزوم ولطفی وبوزمینده‌کی مدوناتك مکملیت
ووستتی تذکار ایله برآن اول استفاده چارلرینه توسل
وجوبی تکراردر .

حقائق ثابتۀ دندرکه شو عالم کیرودارده هیچ برقوم
اخلاقسز بایدار اوله‌مامشدر . فساد اخلاق هانکی قوم
وجامعه مستولی اولمش ایسه — اک منهش آفلردن
زیاده — اثر تخریب کوسترمشدر .

بویلیه دوچار اولانلر ذلت ومسکستدن تخاصص
کریبان ایده‌نامشاردر . علم ومعرفندن اک زیاده‌مقصود
اولان تهذیب اخلاقدن عبارت وسادات وسلامت
بشریده بوکا متوقف بولندیفنه بناء قوانین اخلاق
— کمال جد واهمیتله — خواصندن عوامه قدر کافه
طبقات ناسجه حسن تلقین واتمیی وائلاک استکمالانه .
— خصوصاً معنای حربنک هرکک فکر وذهبیانه
کوره توسیع وتفسیر اولندینی شویله برزمانده —
بحق جالیشمق فرائض اموردندر . قانونلر . قاعدلر
انتظام واطرادی تأمین ایدر . اطراد وانتظامك فقدانی
تشت وشورش . شورش واتشتده سلامت وسعادتك
انسانبی دعوت ایلر . فقط قانونلرک لطیف احکامنك
مرعیتنه وابسته بولندینی‌ده آشکاردرکه تشکیلات عدلیه
قوانین عدلیه‌نك تلخیصاتجه اطمان بخشدر . قوانین
اخلاق ایسه وجدانه مودوعدرکه اک صفوقده سلامت

ہو، قتل خطا اولغلہ قتلک تام جزاسی وریلیور، مثلاً برکیمسہ خالدی اولدیرمک ایچون قورشون آیدہ ای نشان آلمہ مسندن ویاخود هدف استناد اولان شخصک تبدیل استقامت و مکان ایستندن ویاخود فاعلک ہیجان تہوردن الاری تہریرک لایقلہ استعمال سلاح ایدہ۔ مسندن دولای مرمی برحاطہ تصادف ایدوب بعدہ اوردن صیچرا یوب اصل هدف اولان شخصہ اصابت ایدرک قتل ایتسہ خطادر، چونکہ حادثہ اصابت واقع اولمشدر، مرمینک اوشخصہ اصابتی ایسہ حاطہ اصابتہ مسند اولوب، سقت ایدن ریمہ مسند دکادر، دیمک اولورک بورادہ ایکی سبب اجتماع ایدیور، بری اصل هدف اتخاذ ایدیلان شخصہ آتلمق دیگری حاطہ اصابتدر، حکم ایسہ وجوددہ سبب آخرہ مضاف

قلمور . [۱]

اما بر آدمک الی جرح اتمک ایچون حوالہ سلاح ایدوبدہ لایقلہ استعمال ایدہ مدیکندن خطا ایدہرک قفاسنہ اورسہدہ او آدم وفات ایتسہ بوقتل عمد اولور، چونکہ سلاح یتہ متعرض علیہ اولان آدمہ اصابت ایتشد، کرچہ اعضا اعتباریہ تخالف وارسہدہ قصد فاعلہ نظراً جمع بدن محل واحددر، لکن بر شخص مینہ آتیلان قورشونک دیگر آدمہ اصابتی بویہ اولمیدندن خطا عد اولمشدر . [۲]

مذکور مادہ قانونیہ نظرآ بر آدم تفنکنی سیلمک ایہ مشغول ایکن آتش آتروق بر آدمہ اصابت ایتسہ جنبہ درجہ سندہ جزا کور، چونکہ بوحال دقتسز، لکندن نشأت ایتشد، بناء علیہ خطادر، بومستلہ سیاست شرعیہ مزلہ متحددر، چونکہ شرعدہ دخی بر آدم سیلمک قصدیہ تفنکنی تحریک ایدہرک بوندن قضا را قتلک بوشانوب قورشونی برکیمسہ اصابت

اما تسببہ فاعل فعل قتلہ متعدد اولمیدی کی خاطیٰ دخی دکادر، خطا بشقہ تسبب یتہ باشقہدر، بزم سیاست شرعیہ من بونلری پک کوزل تقریق ایتشد، شویہ کہ بر شیک تلفنہ سبب اولمق دیمک، بر شیدہ دیگر شیک عل جری العادہ تلفنہ مقضی اولان برایش احداث ایتکہرک ایدن کیمسہ یتسبب دینور، تسببک دوچار مجازات اولسندہ تعدی لازمدر، مثلاً برکیمسہ طریق عامدہ حیوانی طور دیروب ویا باغلا یوبدہ اول حیوان برانسانی تلف ایتسہ دیت لازمکہ چکی کذلک بر آدم ولی الامرک ادنی اولمق سزین طریق عامدہ قبو حفر ایدوب اورایہ بر آدم دوشسہ بودہ تسبب قتلدر، حالوکہ خطا، قصده مقارن اولمیرق بر آدمی قتل ایتکدن عبارتدر .

خطایا فاعلک ظنندہ ویاخود فعلندہ اولور، مثلاً بر آدم انشای صید وشکار دہدہ بولنان چیفتہ تفنکنی آو ظلیہ نشانکاهہ موازی نقطہ دہ بولنان بر آدمہ آتلمقہ تفنکک صاحبہ سی او آدمی تلف ایتسہ بو خطا فاعلک ظنندہ واقع اولمشدر .

فائدہ خطایہ کذبہ، بر آدمی اولدیرمک ایچون آتیلان بر قورشون دیگر بر شخصہ اصابت ایدوبدہ او شخصی قتل اتمک کی، حالوکہ شو مثالی حقوقیون قتل خطایہ ادخال ایتبورلر، ویدیورلرک، هرقتدر وھلہ بونوع قتلک خطا اولدیغی ذھنہ تبادر ایسہدہ بو خطا دکادر، چونکہ او آدم مادامکہ ھبت اجتماعیدن بر شخصی قتل اتمک ایستہ مشدر، اوشخص معنی قتل ایتوبدہ آتدیغی سلاحک باشقہ ریتہ اصابت ایتسندہ هیچ فرق بوقدر، چونکہ عاطفک ریتہ ناھیدی قتل ایتشد، یتہ انسان قتل میدانہ کلتش وھبت اجتماعہ متضرر اولمشدر، بناء علیہ فاعلی جنایت درجہ سندہ بر جزا کورمک لازمدر .

اما بزم سیاست شرعیہدہ موجود نظریہ کورہ

[۱] معین الحکام صحیفہ ۱۷۸

[۲] جوھرہ صحیفہ ۲۰۶

مسلم ایله ذمی مساویدر . [۳] اما قتل تسبیده یا لکزد دیت لازمکورد چونکه اتلافه سبب اولمشدر . فقط کفارت لازمکویه چکی کبی مانع ارث دخی اوله ماز .

خطاء وقوع بولان جرح فعلاری دخی عیناً بویه در . شوریسی شایان دقتدر که . بعض نظریات جزا مترجماری کتابلارنده « قتل قصیده بر آدم اوزرینه آتیلان طابعهدهن حیقا ز قورشون دیگر بر آدمه اصابت ایدوب قتل استدکه قتل نیت ایدیلان آدم اوزرینه قصداً ، قتل ایدیلان دیگر آدم اوزرینه قصصاً قورشون آتلش اولدیغندن الخ » دیرک قورشونک ایکنجی آدمه اصابتی قصیر عد ایدوب بوصورته شرع ایله متحد بولدقوری حالد تحدید مجازاتده قصد جزاسیه فالعک دوجار مجازاتی جهته کیتملری . اعتراف ایلدکلی نوع جرمه نظراً بر تناقض تشکیل ایده چکی کبی دیگر جهندن ادعالتجه فالعک . بر انسان قتل ایتمک قصدی موجوددر . اما خالد اولمامشده جاوید اولمش . بوند فرق یوقدر دیدکلی حالد دیگر آدمه قورشونک اصابتی قصیر عد ایتملری منظمسز اولمازی ؟

برده خطا مخبراسنده اولان قتلار واردر . مثلاً بر حمالک آرقسند بولان آخر بر یوکل قصد واختیاری اولیهرق بر آدمک اوزرینه دوشوب اوکسهنی تلف ایتسیدر . بوند خطاء قتل حکمنده اولوب فاعل وجوب دیتله محکوم اولور . چونکه آنک فعلیه تلف وقوعه کیشدر . هرنه قدر بونده دخی قصد موجود دیکسهده مقتولک دینی هدردن وقایه دیتله حکم ایدلمی موافق معدلت اولدیغنده شبه ایلز .

جهت قانونیهیه کلکجه . برحمالک آرقسند یوکل اولدینی حالدله طریق عامدن مروری نظامانه رعایتسزلاک اولدینی کبی اولشیک سقوطی کیفیتده برنوع دقتسزلاکی دخی وقوع بولامش ایسه جزا لازمکمز . فقط بو

[۱] وان کان من قوم بئکم وینهم میثاق فدیة مسلمة الی اهله الخ

ایسه بو . فالعک فیلنده خطا اولاش اولور . کوریا یورکه . قانون بعض مسائله شرع ایله متحد ایسهده اکثریا خطاً قتل مسئله لرند یکدیگرندن آیریلور .

واضع قانون بوماده سنده بر قید استثنائی وضع ایدرک دیورکه ، قتل کیفیت دقتسزلاکدن و نظامانه رعایتسزلاکدن نشئت ایتلر . اما نظامانه رعایت ایتش مثلاً موسمنده صید و شکارده بولمق اوزره صید نظامانه سی موجبجه رخصت تذکره سی آلان بر آوجی انسانی شکارده آوه آتدنی تفکک اوجی وارده بر آدمه تصادف ایدرسه برشی لازمکمز . چونکه رسماً رخصت تذکره سی آلدیغندن نظامانه رعایتسزلاکی یوقدر . دقتسزلاکدهده بولمازسه آرق او آدمی محکوم ایتمک موافق معدلت دکلر .

قانونک شوفرته استثناییه سی سیاست شرعیه نک خطاء قتاک بیانندنک فایده . ظنده خطا وفاق تقسیمده ذاتاً مندمج اولدینی کبی تسبباً قتاده ایسه امثلاً فقهیهیه نظراً شرع شریفده بونی نظراعتاددن دور طوتمامشدر . نتهکیم یوقاربده طریق عامده حیوان طوردریرمق ، بلا اذن ولی الامر قیو حفر ایتمک مسئله لرندکی قیودات شرعیه قانونک بیان ایتمک ایستدیک شوقید استثنائیک دهامکمل برر شرط عادلانه سی اولدینی درکاردر . بناءً علیه طریق عامده اذن ولی الامر ایله قیو حفر ایتش ویاخسود حیوان پازاری کبی برمحله حیوانی طوردریرمق صورتیه تلف نفسه سبب اولمش ایسه برشی لازمکمز . چونکه بوافعاله مساع شرعی واردر . جواز شرعی ایسه ضمانه مسافیدر . بویسه قانونک « نظامانه رعایت » سوزندن باشقه برشمیدر؟ شوقیدرکه قانون خطاء قتل ایله تسبباً قتل یکدیگریله مزج ایتدیک حالد شرع بونلری یکدیگرندن تفریق ایتشدر .

زیرا شرعاً خطاء قتاک موجب کفارت . و دیتدر . بوندماعدا قاتل میراندند محروم اولور . وجوب دیتده

اجتماعیة نك سلامت حالتہ ، خلاصہ اساس معدلتہ مقرون
عد ایدلز .

واضع قانون فقرہ اخیرہ سنده کیفیت تعرضك
كوندوز و قوغی تفریق ایدرك بوصور تده قاتل و جارحی
معدور عد ایدوب قاتل معدور معاملہ سی ایدیور .
فقط بونلر حقندہ تمیق تحقیقات ایدلك لازمہ دن
اولوب فضائت حكلمہ مودوع مسائل مهمہ دندر .
چونكه اوله ییلور كه بر آدمك پارسنه طمعاً صاحب خانہ .
اومنه دعوته قتل ایدر و بومادہ قانونیہ دن استفادہ
فكر و اھیسہ دوشر . ایشته بونك ایچون تحقیقات
بالاطراف توسیع ایدلك درجہ وجودہ در .

سیاست شرعیہ مزده ایسہ . بر آدم دیگر بر کیسه نك
خانہ سنہ کیروب صاحب خانہ طرفندن قتل اولنسه
و صاحب خانہ بو آدم فاسقدر . بنی قتل ایتك ایچون
خانہ مه کیردی بنده قتل ایتمد دیسه اكر مقتول ارباب
فسق و فجور دن ایسہ قاتلہ قصاص لازم كاز . [۳]

ایشته شریعت اسلامیہ قاتلہ جزا ویرمیدی کبی
حكلمہ نه جهت حقندہ توسیع تحقیقات ایتلریخده بر
صورت بلیغانده کوستر مشدر .

كذلك قتل قصدیله برخانیه كیرن کیسه نی صاحب خانہ

قتل ایله قصدواقعی اثبات ایسہ مقتولك دمى هدردر . [۴]
یالکیز قانون كوندوز ایله کیجه نی تفریق ایتش

ایسده مسائل شرعیده بوفرق کورلیور . مقصد
قانون كوندوز استمدادك امکانه مستند دینیه ییلور سده
استمداد قابل اولمدینی حالده نه یاملی دبه مقصد قانون
تعلیل ایدیور سہ عجبا نه جواب ویریلور ؟!

تمیز جزا ضبط کتبه سندن

ابن حازم : فرید

وامثالی مسائلده قانوناً جزائك عدم اعطاسی حقوق
شخصیه نی اسقاط ایدمه چكندن دیتله محكوم اوله جفتده
شبه یوقدر . ذاتاً متن قانونده (حقوق شرعیہ سی الحاکمه
استفا) سوزیله بوجہت تصریح ایدلشدر .

•••

عنائی جزا قانوننك ۱۸۷ نجی ماده سی موجبجه
کیجه لن بر کیسه بر آدمك خانہ وادكان ویا او طه سنه
تردان قوروب چیقاركن یاخود جبراً كلید آلتده كی
یرلری بوزار ایكن ویاخود بر مسكون خانہ نك یا مشتملاتنك
دیوارلری دلر ویا قوسنی قیرار ایكن اول کیسه نی دفع
ایچون وقوع بولان قتل و جرح و ضرب فملاری معافدر
دینلشدر . طیمیدر كه بویله کیجه وقتی برخانیه دخول
ایتمك یا مالیه یا عرضیه یا جانہ تعرض مقصدینه مستند اوله جقدرد .
بر شخصك اموال و ناهوس و حیاتی تكفل عمومی تحتندہ
بولند یقندن و کیجه وقتی حكومتہ اخبار کیفیت ایسہ مستحیل
اوله جفتدن واضع قانون صاحب خانیه بر صلاحیت واسعه
بخش ایتشدر كه اوده مترضی دفع ایتكدر . اما بو
استاده قتل و جرح و وقوع بولور سہ فاعلی مسئول طومق
او شخصك حیانتك ، ناهوس و اموالنك حكومتك
ضمانی تحتندہ بولغدیغی کوستر مكدركه بوصورت ، افرادك
حكومتہ قارشو امنیتنی سالب اوله جفتدن تجویزی قانون
مغایر حكمت کور مشدر . حقیقت ، دوشونیهلجك
اولور سہ قانونك بو معاملہ مساعده كارانه سی محض
عدالتدر . قانون جزایه شرح یازانلردن بری بویله خانہ
ایچنده بولان بر شخص فرار ایتك احتمالی موجود ایسہ
قتل ایتمه مك لازمدر كبی متالعه اده بولنش ایسده متن قانونك
صراحتہ نظراً « نردبان قوروب چیقاركن » قتلی معاف
عد ایدلشكن درون خانده كلید محالری نی بوزار و قیرار
ایكن بر سراقی فرار احتمالی ماحوظ بولنسی تومنه ابتیای
حكم ایله قلندن اجتنابی توصیه دوشریسی شایان قبول
کور یامز . و همدہ واضع قانونك مقصدینه هیئت